

ที่ นศ ๐๐๑๘.๑/ว ๑๓๖๑

ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช
ถนนราชดำเนิน นศ ๘๐๐๐๐

๑๘ มีนาคม ๒๕๕๘

เรื่อง โครงการบ้านสวย เมืองสุข : น้อมรำลึกการกำเนิดสถาบันกำนัน ผู้ใหญ่บ้านของประเทศไทย

เรียน นายอำเภอทุกอำเภอ

อ้างถึง หนังสือจังหวัดนครศรีธรรมราช ด่วนที่สุด ที่ นศ ๐๐๑๘.๑/ว ๔๕๔๒ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แนวทางการดำเนินงานฯ จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบรายงานผลงาน/กิจกรรมดีเด่น จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่จังหวัดแจ้งให้อำเภอดำเนินการตาม “โครงการบ้านสวย เมืองสุข : น้อมรำลึกการกำเนิดสถาบันกำนัน ผู้ใหญ่บ้านของประเทศไทย” ขึ้น เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ที่ทรงดำริให้มีตำแหน่งกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ทำหน้าที่ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ให้แก่ราษฎรจนถึงปัจจุบัน โดยให้ดำเนินการจัดกิจกรรมเนื่อง ในโอกาสมหามงคลวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๗ พรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ และในเทศกาลขึ้นปีใหม่ ๒๕๕๘ รายละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

กรมการปกครองแจ้งว่า เนื่องในโอกาสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระชนมายุครบ ๕ รอบ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ เพื่อเป็นการน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงประกอบพระราชกรณียกิจแก่พสกนิกรชาวไทยอย่างอเนกอนันต์ต่อเนื่องตลอดมา จึงขอให้อำเภอพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑. จัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ ประกอบด้วย การตั้งโต๊ะหมู่บูชา การประดับธงตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ ที่ทำการของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ศาลาประชาคมหมู่บ้าน และเชิญชวนคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ตลอดจนราษฎรในพื้นที่พร้อมใจกันแต่งกายด้วยเสื้อสีม่วง (ซึ่งเป็นสีประจำวันพระราชสมภพ ๒ เมษายน) ประดับตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติฯ และประดับธงตราสัญลักษณ์ตามบ้านเรือนตลอดเดือนเมษายน ๒๕๕๘ หรือตามความเหมาะสม

๒. ส่งเสริมสนับสนุนโครงการตามพระราชดำริ พร้อมทั้งน้อมนำแนวทางดังกล่าวมาขยายผล โดยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ และคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ปฏิบัติเป็นแบบอย่างแก่ราษฎร ทั้งด้านการส่งเสริมอาชีพ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต เช่น โครงการทำกิน ๑ ไร่ ได้เงิน ๑ แสน โครงการป่าสร้างรายได้ การลด ละเลิก อบายมุข โดยส่งเสริมการรักษาศีล และการปฏิบัติตามหลักค่านิยมคนไทย ๑๒ ประการ เป็นต้น

๓. จัดกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์เพื่อเตรียมรับสถานการณ์ภัยแล้ง ตามความเหมาะสมของแต่ละตำบล หมู่บ้าน เช่น การสร้างฝายชะลอน้ำ การทำแนวป้องกันไฟป่า การสำรวจและให้ความช่วยเหลือราษฎรที่ขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและทำการเกษตร การป้องกันการบุกรุกทำลายป่าและพื้นที่สาธารณะต่าง ๆ รวมถึงการปลูกป่า หรือกิจกรรมอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

/ทั้งนี้...

ทั้งนี้ ขอให้อำเภอรายงานผลการดำเนินการให้จังหวัดทราบภายในวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๘ ตามแบบรายงานและพิจารณาคัดเลือกผลงาน/กิจกรรมดีเด่น จำนวน ๑ ผลงาน/กิจกรรม พร้อมภาพถ่ายส่งให้จังหวัด เพื่อให้จังหวัดพิจารณาคัดเลือกผลงานดีเด่นด้านละ ๑ ผลงาน/กิจกรรม รายงานกรมการปกครองทราบ

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ที่ทำการปกครองจังหวัด (กลุ่มงานปกครอง)
โทร./โทรสาร ๐-๗๕๓๕-๖๑๓๓
www.pokkrongnakhon.com

หมายเหตุ **สำหรับสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ - ๒ ให้ดาวน์โหลดได้จาก www.pokkrongnakhon.com มุมหนังสือราชการ**

แบบรายงานผลงาน/กิจกรรมดีเด่น

ตามโครงการ "บ้านสวย เมืองสุข : น้อมรำลึกการกำเนิดสถาบันกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ของประเทศไทย

จังหวัด.....

****

๑. โครงการ/กิจกรรม.....

๒. ความจำเป็นในการดำเนินกิจกรรม.....

.....

๓. พื้นที่ดำเนินกิจกรรม หมู่ที่ .....ตำบล.....อำเภอ .....

๔. วิธีการดำเนินการ (ขั้นตอนการดำเนินงาน/กิจกรรม/ ระยะเวลา)

.....

.....

๕. การบูรณาการดำเนินการกับหน่วยงาน/ภาคประชาชน ในพื้นที่

.....

.....

๖. ผลการดำเนินการ/ ประโยชน์ที่ได้รับ

๖.๑ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน.....ครัวเรือน/คน

๖.๒ ผู้ได้รับประโยชน์ จำนวน.....ครัวเรือน/คน

๗. บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านต่อความสำเร็จ ในการจัดกิจกรรมตามโครงการ "บ้านสวย เมืองสุข : น้อมรำลึกการกำเนิดสถาบันกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ของประเทศไทย

.....

.....

.....

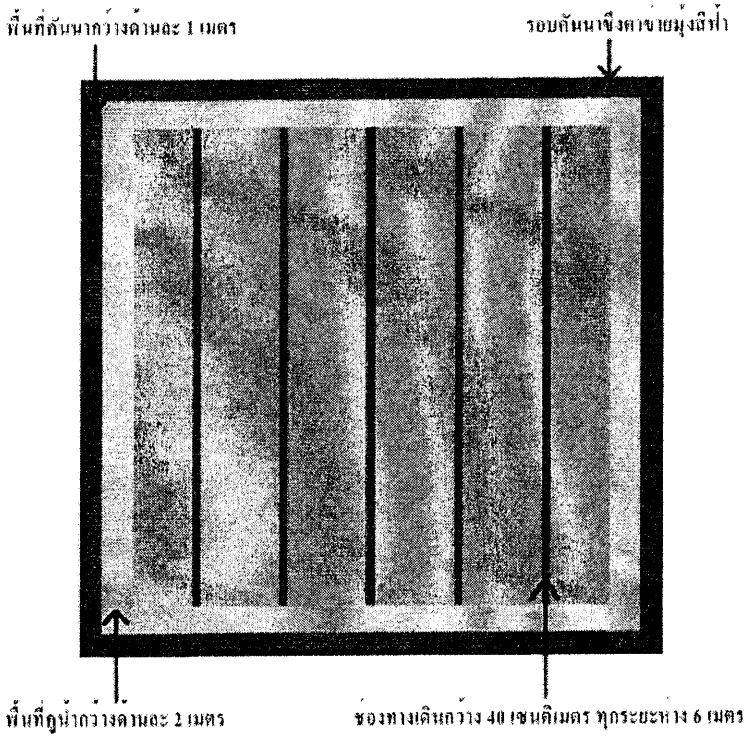
๘. รายละเอียดอื่นๆ (ถ้ามี) .....

หมายเหตุ ให้แนบภาพถ่ายกิจกรรมผลงานดีเด่นประกอบแบบรายงาน และส่งให้กรมการปกครองทาง E-mail provincial.ad@gmail.com

แนวทางทำกิน ๑ ไร่ ได้เงิน ๑ แสน

ตามโครงการบ้านสวย เมืองสุข : น้อมรำลึกการกำเนิดสถาบันกำนัน ผู้ใหญ่บ้านแห่งประเทศไทย

ประเด็น	สาระสำคัญ
๑. หลักการและความเป็นมา	ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ นอกจากจะทำให้คุณภาพชีวิตลดลง ยังได้สร้างความร้าวฉานให้เกิดขึ้นแก่สังคมไทย เพราะการทำอาชีพเกษตรกรของคนส่วนใหญ่ในประเทศที่ผ่านมา แทนที่จะทำให้มีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แต่กลับเป็นผลทำให้เกิดปัญหาความยากจนที่รุมเร้าเกษตรกรไทยมายาวนาน ดูเหมือนว่าปัญหาจะเพิ่มขึ้น และไม่มีทีท่าว่าจะแก้ไขได้เลยทั้งในปัจจุบันและในอนาคต เมื่อความยากลำบากยากแค้นรุกรานชีวิต เกษตรกรก็ต้องออกมาเรียกร้องขอความช่วยเหลือจากรัฐบาล กลายเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งการจัดการความเหลื่อมล้ำให้ลดลงต้องแก้ที่จุดต้นตอของปัญหา เพื่อให้ประชาชนในภาคการเกษตรหมดปัญหาความยากจน การริเริ่มโครงการ “ภูมิปัญญาไทย นา ๑ ไร่ ได้เงิน ๑ แสน” ก็เพื่อช่วยให้เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เป็นการสร้างโมเดลต้นแบบ เพื่อให้เกษตรกรทั่วประเทศนำวิธีการไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์แก่อาชีพของตนเองมากที่สุด หัวใจสำคัญของการดำเนินโครงการดังกล่าว คือการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่มุ่งให้คนไทยมีระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ แนวทางพระราชดำริเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ คือทฤษฎีแห่งการใช้น้ำและการบริหารงานพัฒนาการเกษตรแผนใหม่ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระราชดำริขึ้นและพระราชทานไว้แก่พสกนิกรชาวไทย เพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรรมไม่ได้ผลในเขตแห้งแล้งขาดแคลนน้ำในการเกษตรโดยเฉพาะการประกอบอาชีพทางการเกษตรที่อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ทฤษฎีใหม่ คือแนวทางที่จะทำให้เกษตรกรรายย่อยที่มีที่ดินจำนวนน้อยสามารถเลี้ยงตัวเองได้ เน้นการผลิตข้าวให้เพียงพอต่อการบริโภคตลอดทั้งปี โดยให้มีพืชผักและอาหารโปรตีนจากการเลี้ยงปลา เป็ด ไก่ ไว้บริโภคได้ตลอดทั้งปีเช่นกัน
๒. วัตถุประสงค์	๑. เพื่อสร้างต้นแบบ อันจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญของระบบการผลิตพืชอาหารของประเทศ ๒. เพื่อยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ดีขึ้น ๓. เพื่อให้เกษตรกรสามารถสร้างรายได้อย่างยั่งยืนด้วยแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
๓. ขั้นตอนในการดำเนินงาน	ทฤษฎี “ทำกิน ๑ ไร่ ได้เงิน ๑ แสน” เป็นการบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่ ๑ ไร่ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทุกตารางนิ้ว โดยจะเป็นการทำการเกษตรในพื้นที่จำกัด เพียง ๑ ไร่ ให้มีรายได้ที่ยั่งยืน ซึ่งในการทำเกษตรได้ออกแบบการใช้พื้นที่ ๑ ไร่ ออกเป็นส่วน ๆ โดยมีแนวทางดังนี้ **๑. ส่วนแรก** คือ พื้นที่นาสำหรับปลูกข้าว ระยะห่างระหว่างต้นและแถวห่าง ๔๐ x ๔๐ เซนติเมตร เป็นที่สร้างแพลงก์ตอน สาหร่าย ที่เป็นอาหารปลาและกบ **๒. ส่วนที่สอง** คือ ร่องน้ำรอบนาข้าว พื้นที่คูน้ำควรกว้างด้านละ ๒ เมตร ลึก ๑.๕๐ เมตร เพื่อทำการประมง สำหรับเลี้ยงปลา เลี้ยงกบ เลี้ยงกุ้ง เลี้ยงหอย ซึ่งมูลสัตว์เหล่านี้จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อาหาร และเป็นปุ๋ยให้กับต้นข้าวด้วย

ประเด็น	สาระสำคัญ
	ประโยชน์ของพื้นที่คูน้ำ ๒.๑ เลี้ยงปลากินเนื้อ เช่น ปลาดุกอุย (เอาไว้ขาย, เอาไว้กินไข่หอยเชอรี่, เอาไว้กินแพลงก์ตอน และเอาขี้ปลาดุกเป็นปุ๋ยสำหรับต้นข้าว) เลี้ยงปลากินพืช เช่น ปลาไน ปลาทับทิม ปลาตะเพียน ฯลฯ (เอาไว้กินแพลงก์ตอนและสาหร่าย, เอาขี้ปลาไว้เป็นปุ๋ยสำหรับต้นข้าว) ๒.๒ เลี้ยงกุ้งฝอย ๒.๓ เลี้ยงหอยขม ๒.๔ เลี้ยงกบ **๓. ส่วนที่สาม** คือ พื้นที่บนคันนาขยายให้กว้าง ด้านละ ๑.๕ เมตร สามารถใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชผัก เช่น ผักสวนครัว พืชสมุนไพรเพื่อใช้บริโภคในครัวเรือน และสร้างรายได้เสริมให้เกษตรกร แนวเขตบนคันนาบางส่วนแบ่งไว้สำหรับเลี้ยงเป็ด เป็ดจะไปหากินตามแปลงนา เกษตรกรสามารถบริโภคไข่เป็ด และนำไปจำหน่าย **ประโยชน์ของพื้นที่คันนา** ๓.๑ เลี้ยงเป็ด ใช้พื้นที่ทั้งคันนาและคูน้ำ ทำเล้าเป็ด เลี้ยงเป็ดไข่ (เอาไว้กินหอยเชอรี่ ขี้เป็ดเป็นอาหารปลา, อาหารกุ้ง, และเป็นปุ๋ยในนา) ๓.๒ ปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ปลูกพริกขี้หนูเม็ดเล็ก ปลูกตะไคร้ ใบบัวบก ๓.๓ ทำแปลงปลูกผัก เอาไว้กิน โดยรอบ

แนวทางสร้างป่า สร้างรายได้

ตามโครงการบ้านสวย เมืองสุข : น้อมรำลึกการกำเนิดสถาบันกำนัน ผู้ใหญ่บ้านแห่งประเทศไทย

ประเด็น	สาระสำคัญ
๑. หลักการและความเป็นมา	สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จเยี่ยมโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านนาปอ ๓ ครั้ง ได้รับทราบปัญหาความเสื่อมโทรมสภาพของทรัพยากรธรรมชาติ ความเดือดร้อนจากความ แห้งแล้ง การขาดแคลนน้ำ การสูญเสียความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้ประชาชนเกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและเผชิญภาวะหนี้สิน ประกอบกับมีการขอพระราชทานความช่วยเหลือจากราษฎรตำบลเหล่ากอ เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำบ้านเหล่ากอหก ตำบลเหล่ากอหก อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย จึงมีพระราชดำริให้ดำเนินการแก้ไขปัญหา ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีความห่วงใยในเรื่องป่าไม้ ต้องการให้มีการปลูกป่า สร้างป่า ควบคู่ไปกับการสร้างอ่างเก็บน้ำ จากนั้นได้มีการจัดตั้งคณะทำงานและเชิญชวนกลุ่มผู้นำ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน และประชาชนมาร่วมรับฟังความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านป่าไม้และต้นไม้ เพื่อแก้ไขปัญหาประชาชนบุกรุกเข้าตัดต้นไม้ ถางป่า เพื่อปลูกพืชเชิงเดี่ยว ในพื้นที่ต้นน้ำ ทำลายความสมบูรณ์ของดิน น้ำ ต้นไม้ โครงการสร้างป่าสร้างรายได้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธาร สร้างรายได้ ลดรายจ่ายให้ชาวบ้านในพื้นที่เป้าหมาย สร้างจิตสำนึกในการดูแลรักษาป่า และเพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง สามารถนำไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ โดยให้ดำเนินการตามความเหมาะสมทางภูมิศาสตร์ ภูมิสังคม และเป็นแนวทางหนึ่งในการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลด้านการปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ และด้านการรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสร้างความสมดุลย์ระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
๒. วัตถุประสงค์	๑. เพื่อฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธาร ๒. เพื่อสร้างรายได้ ลดรายจ่ายให้ชาวบ้านในพื้นที่เป้าหมาย ๓. เพื่อสร้างจิตสำนึกในการดูแลรักษาป่า ๔. เพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง
๓. ขั้นตอนในการดำเนินงาน	๑. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการศึกษาวิเคราะห์ชุมชนทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม รวมทั้งข้อมูลทุติยภูมิของหน่วยงาน เช่น กชช ๒ค จปฐ. เป็นต้น หรือจากการประชาคมหมู่บ้านแล้ววิเคราะห์ปัญหาความต้องการเป็นรูปเล่มเพื่อประกอบการปฏิบัติงาน นอกจากจะทำให้รู้จักชุมชนมากยิ่งขึ้นแล้วยังช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานมีความคุ้นเคยกับบุคคลในชุมชน ซึ่งจะช่วยในการปฏิบัติงานด้วย ๒. การจัดทำรูปแบบการสร้างป่า สร้างรายได้ เป็นการศึกษาหาพันธุ์ไม้ที่เป็นไม้พื้นถิ่น ไม้เศรษฐกิจที่เหมาะสมกับพื้นที่ ตลอดจนการจัดการพื้นที่ปลูก รูปแบบการปลูกพืช การดูแลรักษารวมถึงการจัดหาพันธุ์และตลาด ๓. การคัดเลือกแกนนำ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นผู้นำในการชักจูงให้บุคคลเป้าหมายเข้าร่วมทำกิจกรรมซึ่งคุณสมบัติที่สำคัญของแกนนำจะต้องเป็นที่เชื่อถือและไว้วางใจของคนในชุมชน ปกติแกนนำจะเป็นผู้นำชุมชน ทั้งผู้นำอย่างเป็นทางการ

ประเด็น	สาระสำคัญ
	เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น และผู้นำไม่เป็นทางการ ได้แก่บุคคลที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือโดยไม่มีตำแหน่งใดๆ ของทางราชการ ๔. ประชุมแกนนำ เป็นการให้ข้อมูลแก่ผู้นำ ให้ทราบข้อเท็จจริงของความสำคัญและสภาพความเป็นจริงของป่าไม้ชุมชน เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ผู้นำได้เกิดพลังในการแก้ไขปัญหาของชุมชน ๕. นำแกนนำไปทัศนศึกษา เป็นวิธีหนึ่งในกระบวนการสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับผู้นำ โดยหลังจากทัศนศึกษาแล้วผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีขั้นตอนการพูดคุยแลกเปลี่ยนในประเด็นความรู้ที่ได้จากการดูงานและระดมความคิดว่าจะมีกิจกรรมใดที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติภายในชุมชน ๖. ประสานงานแกนนำเพื่อประชาสัมพันธ์ ชักชวนผู้เข้าร่วมโครงการ ผู้ปฏิบัติงานประสานงานแกนนำที่เกิดจิตสำนึกในการรักษาป่าให้ชักชวนชาวบ้านอื่นๆ เข้าร่วมกิจกรรมโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ๗. จัดทำประชาคมเพื่อรับสมัครผู้เข้าร่วมโครงการ โดยผู้ปฏิบัติงานประสานงานและแกนนำจัดทำประชาคมให้ความรู้แก่ผู้สนใจและรับสมัครบุคคลเพื่อเข้าร่วมโครงการ ๘. จัดตั้งคณะทำงานระดับอำเภอและตำบล มีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระดับอำเภอ และตำบลได้สนับสนุนการปฏิบัติงาน ตลอดจนการพัฒนาความความเหมาะสมของพันธุ์ไม้ รวมทั้งร่วมแก้ไขปัญหา ซึ่งคณะกรรมการระดับอำเภอประกอบด้วย ปลัดอำเภอ เกษตรอำเภอ ปศุสัตว์อำเภอ ประมงอำเภอ พัฒนาการอำเภอ สหกรณ์ พัฒนาที่ดิน ชลประทาน องค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหน่วยงานอื่นๆ ที่จำเป็น โดยมีนายอำเภอเป็นประธานคณะทำงาน นักวิชาการป่าไม้เป็นเลขานุการ คณะทำงานระดับตำบล ประกอบด้วย ปลัดอำเภอเป็นประธานคณะทำงาน นักวิชาการป่าไม้เป็นเลขานุการคณะทำงาน เลขานุการคณะทำงานจะต้องประสานให้มีการประชุมคณะทำงานและต้องนำรายละเอียดของโครงการแจ้งที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการอำเภอและการประชุมประจำเดือนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ๙. ประชุมผู้เข้าร่วมโครงการเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ และให้ความรู้ตลอดจนคัดเลือกผู้ประสานงาน ๑๐. นำผู้เข้าร่วมโครงการทัศนศึกษา เมื่อกลับมาควรจัดให้มีเวทีระดับความคิดเห็นว่า จะนำสิ่งที่ได้พบเห็นที่เกิดประโยชน์ประยุกต์ดำเนินงานในชุมชนได้อย่างไร ๑๑. คณะทำงานระดับตำบลสำรวจพื้นที่เป็นรายครัวเรือนและกำหนดขอบเขตพื้นที่เป้าหมาย รวมทั้งสำรวจความต้องการพันธุ์ไม้รายบุคคล ๑๒. สรุปความเหมาะสมในการปลูกพืชแยกเป็นรายหมู่บ้าน ระบุจำนวนไม้ป่าและไม้เศรษฐกิจ ๑๓. ประชุมคณะทำงานระดับอำเภอ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของพันธุ์ไม้และอื่นๆ และสรุปส่งกรมป่าไม้ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อประสานรับการสนับสนุนพันธุ์ไม้

ประเด็น	สาระสำคัญ
	๑๔. จัดหาพันธุ์ไม้ หน่วยงานที่สนับสนุนพิจารณาพันธุ์ไม้แล้วแจ้งให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ทราบ ๑๕. จัดทำแผนการปลูกพืช ๑๖. การปลูกพืช มีการนัดหมายวันปลูกพืชพร้อมกันเป็นการประชาสัมพันธ์โครงการ ๑๗. ส่งเสริมกระบวนการกลุ่ม จะนำไปสู่การสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง ควรเริ่มจากง่ายไปยาก ได้แก่ การออมทรัพย์ การร่วมกันซื้อ การร่วมกันขาย การแปรรูปถนอมอาหาร ศิลปะประดิษฐ์ หัตถกรรม ร้านค้า การร่วมกันผลิต แล้วพัฒนาไปสู่วิสาหกิจชุมชน ๑๘. ส่งเสริมการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงปลา ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ๑๙. ส่งเสริมอาชีพภายในกลุ่ม ให้ชาวบ้านรวมเป็นกลุ่มกิจกรรมและมีวัตถุประสงค์ประการหนึ่งคือการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ให้สมาชิก ๒๐. การจดทะเบียนกลุ่มกับทางราชการ เพื่อทางราชการทราบและให้การสนับสนุนต่อไป ๒๑. การติดตามให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหา ผู้ปฏิบัติงานจะต้องทำประจำ
๔. การดำเนินการของข้าราชการฝ่ายปกครอง	นายอำเภอ ปลัดอำเภอ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง โดยเป็นกลไกหลักในการดำเนินงานโครงการ คือ ๑. จัดเตรียมคนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยจิตสำนึกและมีความตระหนักในการดูแลรักษาป่า ๒. ประสานงานกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้สร้างกิจกรรมต่างๆ ตามที่ราษฎรได้ร่วมกันคิดและเสนอแนะ ๓. ประสานงานกับส่วนราชการต่างๆ ในการจัดหาเพาะพันธุ์กล้าไม้ไว้แจกจ่ายแก่ประชาชน และการให้ความรู้ด้านการเกษตร การแปรรูปผลผลิต การตลาด หรือด้านอื่นๆ ๔. กำหนดกฎกติกาจัดระเบียบในการใช้ป่า ใช้น้ำ หรือทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ ๕. การจัดเวรยามผลัดเปลี่ยนกัน เพื่อดูแลรักษาการใช้ป่าไม้หรือเหมืองฝายให้ยั่งยืน ๖. ขับเคลื่อนขยายผล การดำเนินงานตามโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ตามแนวพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ไปยังพื้นที่อื่นที่มีสภาพปัญหาคล้ายคลึงกัน

แนวทางหมู่บ้านรักษาศีล ๕

ตามโครงการบ้านสวย เมืองสุข : น้อมรำลึกการกำเนิดสถาบันกำนัน ผู้ใหญ่บ้านแห่งประเทศไทย

ประเด็น	สาระสำคัญ
๑. หลักการและความเป็นมา	จากสถานการณ์บ้านเมืองในห้วงเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบปัญหามากมาย ประกอบด้วย การกระทำผิดกฎหมาย ปัญหาอาชญากรรม การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม การระบาดของสิ่งเสพติดและอบายมุข การแตกแยกทางความคิด การเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม และการจาบจ้วงดูหมิ่นสถาบันหลักของชาติ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนเกิดจากการขาดสติ จิตสำนึกศีลธรรมและคุณธรรมจริยธรรมอันจะส่งผลให้สังคมเกิดความขัดแย้ง โดยเจ้าประคุณสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ ได้ดำริประทานโอวาทไว้ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ความว่า “อันว่าศีล ๕ เป็นการสำคัญมนุษย์ เมื่อทุกคนมีศีล ๕ ด้วยกัน สังคมนั้นๆ คือ ประชาชนย่อมจะอยู่เย็นเป็นสุข เมื่อเป็นไปได้ ขอให้ชื่อหมู่บ้านนั้นว่าหมู่บ้านรักษาศีล ๕” ซึ่งเมื่อครอบครัว หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด มีศีล ๕ ก็จะนำประเทศก้าวไปข้างหน้าอย่างปลอดภัยยั่งยืน ดังนั้น เพื่อให้ประชาชนในตำบล หมู่บ้าน ปรองดองและสมานฉันท์ของคนในชาติ ให้เกิดความสงบ สันติสุข มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน เป็นหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ประชาชนในตำบล หมู่บ้านควรได้น้อมนำหลักศีล ๕ มาประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน
๒. วัตถุประสงค์	๑. เพื่อให้ประชาชนนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะศีล ๕ ไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ๒. เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างความตระหนัก รักและเชิดชูสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้เป็นสถาบันหลักของประเทศอย่างมั่นคง ๓. เพื่อเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ลดปัญหาความขัดแย้ง สร้างความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ๔. เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
๓. ขั้นตอนในการดำเนินงาน	**ระดับตำบล** ให้คณะกรรมการตำบล ร่วมกับเจ้าคณะตำบล หรือรองเจ้าคณะตำบล ร่วมกันดำเนินการ ดังนี้ ๑. อำนวยการ ประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับการดำเนินการส่งเสริมให้รักษาศีล ๕ ในเขตตำบล และหมู่บ้าน บรรลุเป้าหมาย และปรากฏเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ๒. สนับสนุน ส่งเสริมให้รักษาศีล ๕ ในเขตตำบลให้แพร่หลาย สร้างทัศนคติที่ดี และ สร้างความภาคภูมิใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้รักษาศีล ๕ พร้อมทั้งให้มีการจัดกิจกรรมการศึกษาอบรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องอันเกี่ยวข้องกับศีล ๕ อย่างต่อเนื่อง ๓. ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ สร้างกระแส และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบเป็นไปด้วยดี แพร่หลาย สร้างทัศนคติที่ดีให้กับระดับหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบ และเห็นความสำคัญ

ประเด็น	สาระสำคัญ
	ระดับหมู่บ้าน ให้คณะกรรมการหมู่บ้าน และเจ้าอาวาสในเขตหมู่บ้าน ร่วมกันดำเนินการ ดังนี้ ๑. อำนวยการ ประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุน ดูแลการส่งเสริมให้รักษาศีล ๕ ในหมู่บ้าน บรรลุเป้าหมาย และปรากฏเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ๒. จัดประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อชี้แจง สร้างความเข้าใจ รณรงค์ ส่งเสริมให้ประชาชนในหมู่บ้านเห็นความสำคัญกับการดำเนินการดังกล่าว พร้อมทั้งกำหนดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาศีล ๕ ๓. ประชาสัมพันธ์เชิญชวน หรือจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนในหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วม และสนับสนุนการจัดกิจกรรมรักษาศีล ๕ อย่างต่อเนื่อง หรือดำเนินการในรูปของข้อตกลงประชาคมหมู่บ้าน ๔. ประสานงานกับสื่อต่างๆ ในหมู่บ้าน เช่น สถานีวิทยุชุมชน หอกระจายข่าวเสียงตามสาย เพื่อทำการประชาสัมพันธ์ให้คนในหมู่บ้านได้รับทราบ **ตัวอย่างกิจกรรมส่งเสริมการรักษาศีล ๕** ๑. เชิญชวนผู้ปกครองพาบุตรหลานเข้าวัดทำบุญตักบาตรในทุกวันอาทิตย์หรือวันพระ ๒. มีการแสดงตนเป็นพุทธมามกะทั้งหมู่บ้าน ๓. มีการสมาทานรักษาศีล ๕ ตลอดพรรษา ๔. มีเทศนาธรรมเรื่องศีล ๕ เสียงตามสายทุกเย็น ๕. มีการปฏิญาณตนลด ละ เลิกอบายมุขในหมู่บ้าน ๖. ในงานบุญ หรืองานศพ ไม่เลี้ยงสุรา ๗. สอดแทรกเรื่องศีล ๕ ในการประชุมระดับต่างๆ ในตำบล หมู่บ้าน ๘. ส่งเสริมคนในชุมชนประกอบอาชีพสุจริต ๙. จัดให้มีการปฏิบัติธรรมในโรงเรียน/ศาลากลางบ้านในวันอาทิตย์ ๑๐. จัดให้มีการตักบาตรทุกวันพระ หรือหนึ่งวันต่อสัปดาห์ ๑๐. จัดให้มีการตักบาตรทุกวันพระ หรือหนึ่งวันต่อสัปดาห์ ๑๑. ให้มีต้นไม้สอนธรรมะ (ติดป้ายหลักธรรมคำสอนทางศาสนา) ๑๒. จัดกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ต่างๆ ในหมู่บ้าน ๑๓. จัดนักเรียนเดินรณรงค์ให้รักษาศีล ๕ ทั้งชุมชน

แนวทางลด ละ เลิก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ งานบุญ งานศพ

ตามโครงการบ้านสวย เมืองสุข : น้อมรำลึกการกำเนิดสถาบันกำนัน ผู้ใหญ่บ้านแห่งประเทศไทย

ประเด็น	สาระสำคัญ
๑. หลักการและความเป็นมา	การบังคับใช้พระราชบัญญัติเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างเข้มงวด มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะลดอัตราการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากผลการสำรวจของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมกับสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า พบว่าคนไทยนิยมดื่มเหล้าในช่วงงานประเพณี หรือเทศกาลต่างๆ เช่น ทอดกฐิน งานบวช งานศพ งานประจำปีต่าง ๆ มากถึงกว่า ๔๐ เปอร์เซ็นต์ อันส่งผลเกิดโศกนาฏกรรมจากอุบัติเหตุอยู่เสมอ อีกทั้งในงานฌาปนกิจศพ จะขาดเสียมิได้คือการนำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาเลี้ยงแขกผู้มาร่วมงาน ซึ่งเกือบจะถือเป็นประเพณีไปแล้ว เพิ่มภาระความสูญเสียเงินทองกับญาติของผู้เสียชีวิต ที่นอกจากจะสิ้นเปลืองเงินทองในการจัดงานศพตามประเพณีแล้ว ต้องมาสิ้นเปลืองเงินเพื่อซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จัดเลี้ยงแขกผู้มาร่วมงานอีกด้วย นับเป็นความจำเป็นอย่างเร่งด่วนสำหรับสังคมไทยในปัจจุบัน ในการผลักดันกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์ ลด ละ เลิก ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในงานประเพณีหรือเทศกาลต่างๆ เพราะปัญหาที่เกิดจากเครื่องดื่มประเภทนี้มีความรุนแรง และส่งผลกระทบในทุกมิติของสังคม โดยมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นต้นเหตุแห่งปัญหาสร้างความทุกข์ ความอยู่ดีมีสุขของผู้คนตลอดมา อย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นแนวทางลด ละ เลิก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในงานประเพณีที่สำคัญของชุมชน ได้แก่ งานศพ งานอุปสมบท และงานบุญกฐิน รวมทั้งลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในการจัดงานบุญประเพณี จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อให้เกิดเป็นประเพณีและวัฒนธรรมที่ดีงามให้รุ่นลูกรุ่นหลานสืบทอดต่อไป
๒. วัตถุประสงค์	๑. เพื่อเป็นหมู่บ้านต้นแบบปลอดแอลกอฮอล์ในงานบุญ งานศพ ๒. เพื่อเป็นการทำบุญด้วยจิตใจที่บริสุทธิ์ ผ่องใส เป็นการลด ละ เลิก การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในงานบุญ งานศพ ๓. เพื่อเป็นการดำรงไว้ในสถาบันครอบครัวที่อบอุ่น ๔. เพื่อลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในการจัดงานบุญ งานศพ
๓. ขั้นตอนในการดำเนินงาน	๑. แกนนำชุมชนทุกภาคส่วน เจ้าอาวาสวัด ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา คณะกรรมการหมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุข โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ และประชาชน ร่วมระดมแนวคิด เพื่อแก้ไขปัญหาด้วยกระบวนการแผนชุมชน และจัดทำเป็นสัญญาประชาคมหมู่บ้านเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในงานประเพณีที่สำคัญของชุมชน ๒. ประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน เจ้าอาวาสวัด ตัวแทนชุมชน และประชาชนในหมู่บ้าน เพื่อระดมความคิด ทำแผนชุมชุม ให้รู้ถึงโทษภัยของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ๓. ประชาคมหมู่บ้าน เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการลด ละ เลิก ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างถาวร ๔. ทำพิธีสัญญาประชาคมหมู่บ้าน ประกาศเป็นวาระหมู่บ้าน

ประเด็น	สาระสำคัญ
	๕. รณรงค์ และดำเนินกิจกรรมชุมชนต้นแบบ ด้านปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานประเพณีที่สำคัญของชุมชน ๖. ประชาสัมพันธ์ข้อความ เช่น “ขออภัยแทนเจ้าภาพ งานนี้ ไม่มีน้ำเมา มีแต่น้ำจิตน้ำใจให้แก่กัน” ๗. จัดประชุมประชาคม สรุปผลงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมและขยายผลการดำเนินการ

แนวทางที่ส่งเสริมให้เกิดค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ
ตามโครงการบ้านสวย เมืองสุข : น้อมรำลึกการกำเนิดสถาบันกำนัน ผู้ใหญ่บ้านแห่งประเทศไทย

ค่านิยม	นิยาม	แนวทางที่ส่งเสริมให้เกิดค่านิยมหลัก
๑. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	การประพฤติปฏิบัติตนที่แสดงถึงความศรัทธา หวงแหน ปกป้องยกย่องความเป็นชาติไทย ยึดมั่นศาสนาและจงรักภักดีสถาบันพระมหากษัตริย์	๑. เปิดเพลงปลูกฝังการรักชาติ เพลงชาติ เพลงพระราชนิพนธ์ ฯลฯ การยืนตรงเคารพธงชาติ การร่วมร้องเพลงชาติด้วยความภาคภูมิใจ และอธิบายความหมายของเพลงชาติได้ถูกต้อง ๒. จัดกิจกรรมวันสำคัญของชาติ การเข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคีปรองดอง ในตำบล หมู่บ้าน ๓. การเข้าร่วมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา ๔. จัดกิจกรรมสวดมนต์ ฟังธรรมะ ทุกวันพระ ๕. ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ๖. การสวดมนต์บูชาพระรัตนตรัย (เพื่อระลึกถึงคุณพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์) ๗. เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ได้แก่ เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญเกี่ยวกับ สถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันจักรี วันปิยมหาราช ๘. การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ ๙. การน้อมนำพระราชดำรัสมาใช้ในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิตประจำวัน ฯลฯ
๒. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม	การปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ตรงตามความเป็นจริง รู้จักแบ่งปัน ช่วยเหลือ รู้จักควบคุมตนเองเมื่อประสบกับความยากลำบาก	๑. ประพฤติตนตามความเป็นจริงต่อตนเอง และผู้อื่น ทั้งกาย วาจา ใจ ๒. ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อสัตย์ และไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง ๓. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ๔. ช่วยเหลือกิจการสาธารณประโยชน์ต่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจ ๕. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างและสนับสนุนด้านความซื่อสัตย์ เสียสละ และอดทน ๖. การให้ข้อมูลที่เป็นจริงปราศจากความลำเอียง การปฏิบัติตามคำมั่นสัญญา มีความละอายและเกรงกลัวต่อบาป ฯลฯ

ค่านิยม	นิยาม	แนวทางที่ส่งเสริมให้เกิดค่านิยมหลัก
๓. กตัญญูต่อพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครูบา อาจารย์	การประพฤติตนที่แสดงความถึงการรู้จักบุญคุณปฏิบัติตามคำสั่งสอน แสดงความเคารพความเอาใจใส่และตอบแทนบุญคุณของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง และครู อาจารย์	๑. การจัดกิจกรรมวันสำคัญที่แสดงถึงความกตัญญูต่อบุคคล เช่น วันแม่ วันพ่อ วันครอบครัว ฯลฯ ๒. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติ ในการปลูกฝังค่านิยมความกตัญญู ในวิถีชีวิต ๓. ดูแลเอาใจใส่ รักและเคารพต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ๔. ปฏิบัติตามคำสั่งสอนและสนองคุณต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครู อาจารย์ ๕. เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตนตามคำสั่งสอนและสนองคุณต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ฯลฯ
๔. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้ง ทางตรง และทางอ้อม	การปฏิบัติตนที่แสดงถึงความตั้งใจเพียรพยายามในการศึกษาเล่าเรียนแสวงหาความรู้ ทั้งทางตรง และทางอ้อม	๑. แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ตำบล หมู่บ้าน และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ๒. ศึกษาหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี ๓.การแลกเปลี่ยนความรู้ในการส่งเสริมอาชีพ ด้วยวิธีการต่างๆ ในตำบลหมู่บ้าน เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ฯลฯ
๕. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม	การเรียนรู้ ปฏิบัติตน และเห็นคุณค่าที่แสดงออกถึงการอนุรักษ์การสืบทอดวัฒนธรรม ประเพณีไทยอันดีงามด้วยความภาคภูมิใจ	๑. จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่น และของชาติไทย เน้นการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เช่น วันเข้าพรรษา วันลอยกระทง ฯลฯ ๒. การรณรงค์การแต่งกายชุดนิยมไทย ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี และวัฒนธรรม ๓. ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย ๔. สื่อสารการใช้ภาษาไทยและเลขไทยได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และแนะนำผู้อื่นเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง ๕. ปฏิบัติตน อนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาไทย นำภูมิปัญญาไทยมาใช้ให้เหมาะสมในวิถีชีวิต ฯลฯ
๖. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน	การประพฤติปฏิบัติตนที่ดีงาน ยึดคำมั่นสัญญา มีจิตใจโอบอ้อมอารี ช่วยเหลือผู้อื่น	๑. มีสติรู้ตัวในการครองตน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข ๒. การคิดดี ทำดี มีจิตใจเมตตา ๓. ไม่พูดเท็จ พูดจริง ทำจริง ๔. ช่วยเหลือผู้อื่น และมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ผู้อื่น ฯลฯ

ค่านิยม	นิยาม	แนวทางที่ส่งเสริมให้เกิดค่านิยมหลัก
๗. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง	การเรียนรู้ ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ปฏิบัติตามกฎระเบียบของตำบล หมู่บ้าน เคารพสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ตามการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	๑. จัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลเมืองในวิถีประชาธิปไตย - การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น - การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตน - การแสดงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม - การเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามัคคีปรองดอง ๒. รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ปฏิบัติตามข้อตกลงของตำบล หมู่บ้าน และการใช้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็น ๓. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของตำบล หมู่บ้าน ในการประนีประนอมการแก้ไขปัญหาของตำบล หมู่บ้าน รวมทั้งใช้เหตุผลในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาในระดับตำบล หมู่บ้าน ๔. ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตนเองด้วยฉันทามติ โดยใช้เหตุผลในการโต้แย้งและตัดสินใจ ๕. มีส่วนร่วมในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยใช้สิทธิในการเลือกตั้งและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองโดยไม่ละเมิดสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น ฯลฯ
๘. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่	การปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมาย มีความเคารพและนอบน้อมต่อผู้ใหญ่	๑. การเข้าแถวตามลำดับ ๒. การแสดงกิริยามารยาทที่เหมาะสมต่อบุคคลและสถานที่ ๓. การปฏิบัติตามกฎระเบียบ กติกา ข้อตกลงร่วมกันของตำบล หมู่บ้าน ชุมชน ๔. การแต่งกายที่ถูกต้องตามระเบียบ ๕. การตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม ๖. การแสดงความเคารพบุคคลในระดับต่างๆ อย่างถูกวิธี ฯลฯ
๙. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	การน้อมนำพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาประพฤติปฏิบัติตนอย่างมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ อย่างรอบคอบถูกต้อง เหมาะสม	๑. เรียนรู้พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ๒. ดำรงตนด้วยความรอบคอบไม่ประมาท

ค่านิยม	นิยาม	แนวทางที่ส่งเสริมให้เกิดค่านิยมหลัก
		๓. ทำงานด้วยความเพียรพยายาม และอดทนเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ๔. ตั้งใจ และรับผิดชอบ มีสติ คิดรอบคอบ ทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ในการปฏิบัติหน้าที่การงาน เอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ ปรับปรุง ฯลฯ
๑๐. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ดำรงชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีความรู้ มีคุณธรรม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	๑. ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม ๒. ใช้เวลาอย่างเหมาะสม ใช้ทรัพยากรของส่วนร่วมอย่างประหยัด คุ้มค่า และดูแลรักษาอย่างดี ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ ๓. ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข วางแผนการทำงานและการใช้ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม ๔. ยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ฯลฯ
๑๑. มีความเข้มแข็งทั้งร่ายกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำหรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักศาสนา	การปฏิบัติตนให้ร่างกายและจิตใจมีความเข้มแข็ง ละอายเกรงกลัวต่อบาปไม่กระทำความชั่วใดๆ ยึดมั่นในการทำความดีตามหลักศาสนา	๑. จัดกิจกรรมรณรงค์ในรูปแบบต่างๆ เช่น การเดินรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ต่อต้านการคอร์รัปชั่น การติดป้ายประชาสัมพันธ์ต่างๆ ๒. รู้จักแยกแยะความดี ความชั่ว ละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิดทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ๓. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการควบคุมตนเองไม่ให้กระทำผิดต่อตนเองและผู้อื่น ฯลฯ
๑๒. คำนึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและต่อชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง	ปฏิบัติตน เสียสละ ให้ความร่วมมือทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและประเทศชาติ	๑. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตำบล หมู่บ้าน เช่น ดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อม การร่วมกิจกรรมสาธารณประโยชน์ การร่วมกิจกรรม Big Cleaning Day ฯลฯ ๒. การร่วมรณรงค์ในรูปแบบต่างๆ เช่น รณรงค์ป้องกันไข้เลือดออก ต้านยาเสพติด การเลือกตั้ง ฯลฯ ๓. การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น ฯลฯ